

STEILRANDEN

Het unieke karakter van het landschap van plangebied Ooijen-Wanssum wordt mede bepaald door de steilranden. Mooder Maas heeft bij haar ontwerp en in de uitvoering rekening gehouden met deze bijzondere elementen. In deze memo leggen we het belang van de steilranden uit en maken we duidelijk op welke wijze Mooder Maas met de steilranden in het gebied omgaat.

Hoe zijn de terrassen en steilranden in het Noord-Limburgse landschap ontstaan?

Noord-Limburg ligt in een stijgingsgebied. Nog steeds komt het land hier met bijna 2 cm per eeuw omhoog. Noodgedwongen moet de Maas zich daarom tussen Neer en Gennep insnijden in de haar omringende rivierafzettingen en dekzandgronden. Waar veel rivieren hun erosieve kracht in de breedte gebruiken, snijdt de Maas in Noord-Limburg vooral in de diepte. Mede door de combinatie van deze twee processen – het stijgen van het landschap en het insnijden van de Maas – heeft de rivier terrassen gevormd. Terrassen zijn oude stroomgebieden van de Maas die door het stijgen van het landschap en het dalen van de rivier langzaam buiten het bereik van de rivier zijn geraakt.

Insijding vond door de tijd periodiek plaats. Tijdens de verschillende ijstijden en koude tijden die West-Europa kende, kwam het insnijdingsproces tot stilstand. In de boomloze landschappen van de ijstijden ontbrak het aan vegetatie om het sediment vast te houden. De afwisseling van opvulling en insijding op een steeds verder ingesneden, lager niveau heeft uiteindelijk de bekende Maasterrassen gevormd. De randen van de terrassen zijn ook voor het minder geoefende oog overal in het landschap zichtbaar.

Wat is er zo bijzonder aan?

De terrassen en terrasranden én de patronen die de Maas heeft achtergelaten in de huidige terrassen – zoals de loop van de Oude Maasarm – zijn op Europese schaal uniek. Dit geldt ook voor de bijzondere kwaliteiten van het grond- en kwelwater en de natuur.

Vanaf de hooggelegen terrassen stroomt uit de wijde omtrek water naar de Maas. Dit gebeurt bovengronds via oude Maasgeulen en meer dan honderd beeklopen. Buiten beeld, maar minstens zo belangrijk, zijn de ondergrondse waterstromen richting de Maas. Op terrasovergangen en in oude Maasarmen treden deze grondwaterstromen uit en vormen zij de bronnen van beken, moerasjes of andere landschapselementen met unieke flora. Het bijzondere aan de Zandmaas is dat deze lage door (grond-)water gedomineerde gebieden direct grenzen aan hoge gronden.

Zandige hoge terrassen, rivierduinen en oeverwallen liggen hoog en droog boven de door water, klei en veen gedomineerde laagtes. Het zijn deze oorspronkelijke hoogten die van nature bescherming boden aan have en goed. Sinds mensenheugenis vormen dit de plekken waar gebouwd werd. Daardoor ontstond al in het verre verleden een organisch, door de hoogte bepaald, zeer gevarieerd nederzettingenpatroon. Door op deze wijze te bouwen bleef de rivier onbedijkt. In het gebied vinden we, te midden van overstroombare geulen, grasland en moerasgebieden, hooggelegen akkers, boomkwekerijen en eeuwenoude boerderijen, kastelen en dorpen.

Wat doet Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum met deze kenmerkende terrassen

Om er voor te zorgen dat de kwaliteit van het landschap door de gebiedsontwikkeling verbetert, zijn in deel 1 van het Kwaliteitskader Ooijen-Wanssum leidende principes opgesteld. Daarin staat onder meer dat het gebiedseigen karakter, waar de terrassen onderdeel van zijn, moet worden versterkt door maatregelen. Het kwaliteitskader is verder uitgewerkt (Kwaliteitskader deel 2) en meegegeven aan aannemer Mooder Maas voor de uitvoering.

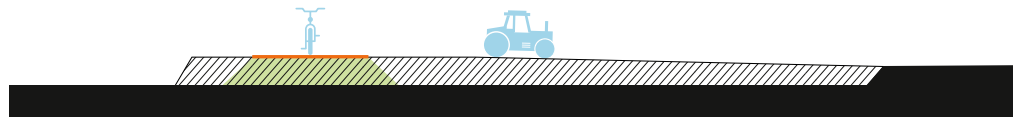
Moeder Maas heeft een dijkenstrategie ontwikkeld die het onbedijkte terrassenlandschap eer aan doet. Met twee nieuwe dijktypen – de steilranddijk en de hogegronddijk – wordt het terrassenlandschap benadrukt. Traditionele dijken zouden als vreemde grondlichamen in het landschap liggen. De oplossing die nu wordt gekozen versterkt juist het terrassenkarakter.

De gekozen strategie heeft daarnaast als voordeel de impact op de landbouwpercelen kleiner is en dat de aannemer afgegraven grond uit de hoogwatergeulen in het gebied kan verwerken.

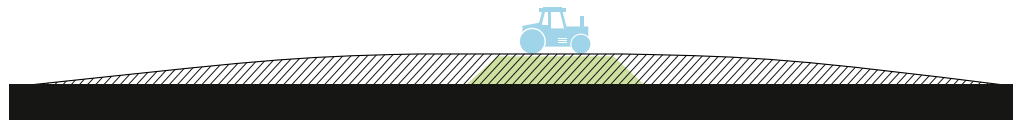
TRADITIONELE DIJK

STEILRANDDIJK

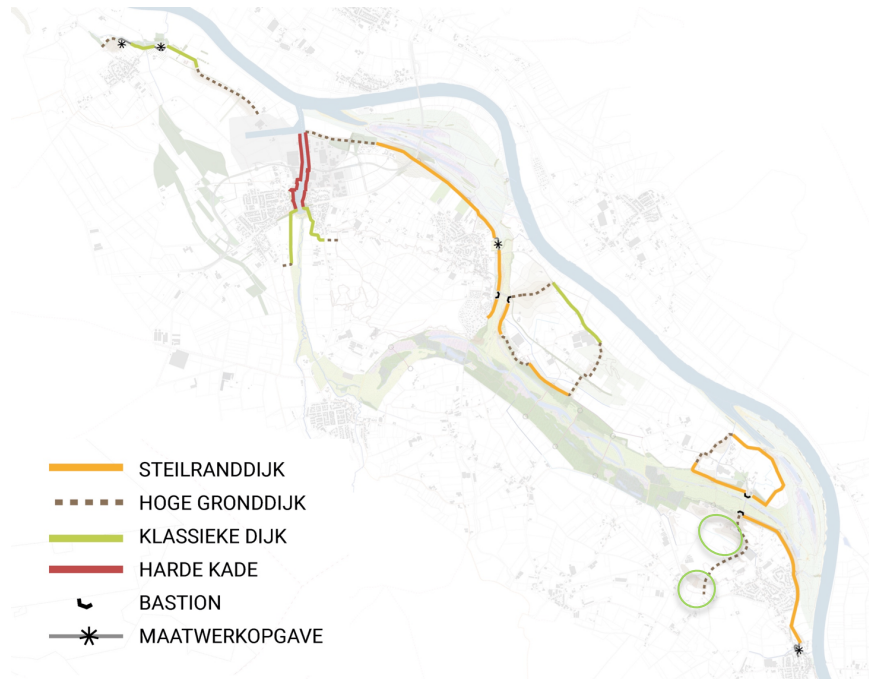

HOGEGRONDDIJK

Wat doet Moeder Maas concreet?

Op onderstaande kaart is te zien op welke plekken Moeder Maas steilranddijken aanlegt. Op een aantal plekken, zoals op de Zeelberg en Beerendonck in Broekhuizenvorst komen bestaande steilranden (deels) te vervallen. Daar is de hoogwaterbescherming niet in overeenstemming te brengen met het bestaande landschap. In sommige gevallen - zoals bij de Beerendonck – lukt het om de steilrand terug te brengen of een hoge gronddijk te realiseren.

Bronnen: Bart Peeters + Kwaliteitskader